

Ο περί του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το Δικαίωμα Συμμετοχής στις Υποθέσεις Τοπικής Αρχής (Κυρωτικός) Νόμος του 2012 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 3(ΙΙΙ) του 2012

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΚΥΡΩΝΕΙ ΤΟ ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Προοίμιο.
27 του 1988
13(ΙΙΙ) του 1998.

Επειδή η Κυπριακή Δημοκρατία, με τον περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικούς) Νόμο, έχει κυρώσει τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που έγινε στο Στρασβούργο στις 15 Οκτωβρίου 1985

Και επειδή ό εν λόγω Χάρτης συμπληρώνεται με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής, που έγινε στην Ουτρέχτη, στις 16 Νοεμβρίου 2009, και το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψε στις 16 Μαΐου 2011, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με αριθμό 70.407 και ημερομηνία 27.05.2010,

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το Δικαίωμα Συμμετοχής στις Υποθέσεις Τοπικής Αρχής (Κυρωτικός) Νόμος του 2012.

Ερμηνεία.

2. Στον παρόντα Νόμο-

«Πρωτόκολλο» σημαίνει το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής,

που έγινε στην Ουτρέχτη, στις 16 Νοεμβρίου 2009 και το οποίο υπογράφηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία, στις 16 Μαΐου 2011.

Κύρωση του
Πρωτοκόλλου.
Πίνακας.
Μέρος Ι.
Μέρος ΙΙ.

3. Με τον παρόντα Νόμο κυρώνεται το Πρωτόκολλο, το αυθεντικό κείμενο του οποίου εκτίθεται, στην Αγγλική γλώσσα, στο Μέρος Ι του Πίνακα, και η Ελληνική μετάφραση αυτού στο Μέρος ΙΙ του Πίνακα:

Νοείται ότι, σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ του κειμένου του Μέρους Ι και εκείνου του Μέρους ΙΙ του Πίνακα, θα υπερισχύει το κείμενο που εκτίθεται στο Μέρος Ι αυτού.

Κανονισμοί.

4. Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Πίνακας
(Άρθρο 3)

Μέρος Ι

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatories to this Additional Protocol to the European Charter of Local Self-Government (hereinafter referred to as "the Charter", ETS No.122),

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that the right to participate in the conduct of public affairs is one of the democratic principles that are shared by all member States of the Council of Europe;

Considering that the evolution in member States has shown the pre-eminent importance of this principle for local self-government;

Considering that it would be appropriate to supplement the Charter with provisions guaranteeing the right to participate in the affairs of a local authority;

Bearing in mind the Council of Europe Convention on Access to Official Documents, adopted by the Committee of Ministers on 27 November 2008;

Bearing in mind also the Declaration and the Action Plan adopted at the 3rd Summit of Heads of State and Government of the Council of Europe (Warsaw, 16 to 17 May 2005),

Have agreed as follows:

Article 1 – Right to participate in the affairs of a local authority

- 1 The States Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the right to participate in the affairs of a local authority.
- 2 The right to participate in the affairs of a local authority

denotes the right to seek to determine or to influence the exercise of a local authority's powers and responsibilities.

- 3 The law shall provide means of facilitating the exercise of this right. Without unfairly discriminating against any person or group, the law may provide particular measures for different circumstances or categories of persons. In accordance with the constitutional and/or international obligations of the party, the law may, in particular, provide for measures specifically limited to voters.
- 4.1 Each Party shall recognise by law the right of nationals of the Party to participate, as voters or candidates, in the election of members of the council or assembly of the local authority in which they reside.
- 4.2 The law shall also recognise the right of other persons to so participate where the Party, in accordance with its own constitutional order, so decides or where this accords with the Party's international legal obligations.
- 5.1 Any formalities, conditions or restrictions to the exercise of the right to participate in the affairs of a local authority shall be prescribed by law and be compatible with the Party's international legal obligations.
- 5.2 The law shall impose such formalities, conditions and restrictions as are necessary to ensure that the ethical integrity and transparency of the exercise of local authorities' powers and responsibilities are not jeopardised by the exercise of the right to participate.
- 5.3 Any other formalities, conditions or restrictions must be necessary for the operation of an effective political democracy, for the maintenance of public safety in a democratic society or for the Party to comply with the requirements of its international legal obligations.

Article 2 – Implementing measures for the right to participate

- 1 The Parties shall take all such measures as are necessary to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority.
- 2 These measures for the exercise of the right to participate shall include:
 - i empowering local authorities to enable, promote and facilitate the exercise of the right to participate set out in this Protocol;

- ii securing the establishment of:
 - a procedures for involving people which may include consultative processes, local referendums and petitions and, where the local authority has many inhabitants and/or covers a large geographical area, measures to involve people at a level close to them;
 - b procedures for access, in accordance with the Party's constitutional order and international legal obligations, to official documents held by local authorities;
 - c measures for meeting the needs of categories of persons who face particular obstacles in participating; and
 - d mechanisms and procedures for dealing with and responding to complaints and suggestions regarding the functioning of local authorities and local public services;
- iii encouraging the use of information and communication technologies for the promotion and exercise of the right to participate set out in this Protocol.

- 3 The procedures, measures and mechanisms may be different for different categories of local authorities, having regard to their size and competences.
- 4 In the planning and decision-making processes concerning measures to be undertaken to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority, local authorities shall be consulted insofar as possible, in due time and in an appropriate way.

Article 3 – Authorities to which the Protocol applies

This Protocol applies to all the categories of local authorities existing within the territory of the Party. However, each State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the categories of local or regional authorities to which it intends to confine the scope of the Protocol or which it intends to exclude from its scope. It may also include

further categories of local or regional authorities within the scope of the Protocol by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 4 – Territorial application

- 1 Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5 – Signature and entry into force

- 1 This Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe signatories to the Charter. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has, simultaneously or previously, ratified, accepted or approved the Charter. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which eight member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of paragraph 1.

- 3 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 6 – Denunciation

- 1 Any Party may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 7 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 5;
- d any notification received in application of the provisions of Article 3;
- e any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Utrecht, this 16th day of November 2009, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Πρόσθετο Πρωτόκολλο του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής

Ουτρέχτη, 16.1.2009

Προοίμιο

Τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα υπογράφοντα το παρόν Πρόσθετο Πρωτόκολλο στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (στο εξής αναφερόμενος ως «ο Χάρτης» ETS Αρ.122):

Θεωρώντας ότι ο σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η επίτευξη μεγαλύτερης ενότητας μεταξύ των μελών του για το σκοπό περιφρούρησης και υλοποίησης των ιδανικών και των αρχών που αποτελούν κοινή κληρονομιά τους:

Θεωρώντας ότι το δικαίωμα συμμετοχής στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων είναι μία από τις δημοκρατικές αρχές την οποία συμμαρρίζονται όλα τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης:

Θεωρώντας ότι η εξέλιξη των Κρατών μελών έχει

επιδείξει την προ-κατεξοχήν σημασία της αρχής αυτής για τοπική αυτοδιοίκηση·

Θεωρώντας ότι θα ήταν κατάλληλο να συμπληρωθεί ο Χάρτης με διατάξεις που εγγυώνται το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής·

Έχοντας υπόψη τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για Πρόσβαση σε Δημόσια Έγγραφα, που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 27 Νοεμβρίου 2008·

Έχοντας επίσης υπόψη τη Δήλωση και το Σχέδιο Δράσης που υιοθετήθηκε στην 3^η Διάσκεψη Κορυφής των Κρατών και Κυβερνήσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης (Βαρσοβία, 16 έως 17 Μαΐου 2005),

Έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα:

Άρθρο 1- Δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής

1. Τα Κράτη Μέρη διασφαλίζουν σε οποιονδήποτε εντός της δικαιοδοσίας τους το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής.
2. Το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής υποδηλώνει το δικαίωμα για καθορισμό ή για επηρεασμό της άσκησης των εξουσιών και ευθυνών της τοπικής αρχής.
3. Ο Νόμος παρέχει μέσα για διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος αυτού. Χωρίς άδικη διάκριση εναντίον οποιουδήποτε προσώπου ή ομάδας, ο νόμος μπορεί να παρέχει ιδιαίτερα μέτρα για διαφορετικές περιστάσεις ή κατηγορίες προσώπων. Σύμφωνα με τις συνταγματικές και/ή διεθνείς υποχρεώσεις του μέρους,

ο νόμος μπορεί, ιδιαίτερα, να παρέχει μέτρα που περιορίζονται ειδικά σε ψηφοφόρους.

4.1. Κάθε Μέρος αναγνωρίζει με νόμο το δικαίωμα των υπηκόων του Μέρους για συμμετοχή, ως ψηφοφόροι ή υποψήφιοι, στην εκλογή των μελών του συμβουλίου ή της συνέλευσης της τοπικής αρχής στην οποία διαμένουν.

4.2. Ο νόμος αναγνωρίζει επίσης το δικαίωμα των άλλων προσώπων να συμμετέχουν, όπου το Μέρος, σύμφωνα με τη δική του συνταγματική τάξη αποφασίσει έτσι ή όπου αυτό συνάδει με τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις του Μέρους.

5.1. Οποιοσδήποτε διατυπώσεις, όροι ή περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής, ορίζονται από νόμο και είναι συμβατές με τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις του Μέρους.

5.2. Ο νόμος επιβάλλει τέτοιες διατυπώσεις, όρους και περιορισμούς, ως είναι αναγκαίοι, για να διασφαλίσει ότι η ηθική ακεραιότητα και διαφάνεια της άσκησης των εξουσιών και ευθυνών των τοπικών αρχών, δεν θέτουν σε κίνδυνο την άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής.

5.3. Οποιοσδήποτε άλλες διατυπώσεις, όροι ή περιορισμοί, πρέπει να είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία μίας αποτελεσματικής πολιτικής δημοκρατίας, για τη διατήρηση της δημόσιας ασφάλειας σε μία δημοκρατική κοινωνία ή για τη συμμόρφωση του Μέρους με τις απαιτήσεις των διεθνών νομικών υποχρεώσεων του.

Άρθρο 2- Μέτρα εφαρμογής για το δικαίωμα συμμετοχής

1. Τα Μέρη λαμβάνουν όλα τα μέτρα, ως είναι αναγκαία, για να θέσουν σε ισχύ το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής.
2. Τα μέτρα αυτά για την άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής περιλαμβάνουν :
 - i. εξουσιοδότηση των τοπικών αρχών να καταστήσουν εφικτή, να προωθήσουν και να διευκολύνουν την άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής που καθορίζεται στο παρόν Πρωτόκολλο·
 - ii. εξασφάλιση της θέσπισης:
 - α. διαδικασιών για εμπλοκή ατόμων οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν συμβουλευτικές διαδικασίες, τοπικά δημοψηφίσματα και αιτήσεις και, όπου η τοπική αρχή έχει πολλούς κατοίκους και/ ή καλύπτει μεγάλη γεωγραφική περιοχή, μέτρα για εμπλοκή ατόμων σε επίπεδο κοντινό σε αυτά·
 - β. διαδικασιών για πρόσβαση, σύμφωνα με τη συνταγματική τάξη του Μέρους και τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις του, σε επίσημα έγγραφα που κρατούνται από τοπικές αρχές·
 - γ. μέτρων για πλήρωση των αναγκών των κατηγοριών των προσώπων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα εμπόδια στη συμμετοχή· και
 - δ. μηχανισμών και διαδικασιών για ενασχόληση και ανταπόκριση σε παράπονα και εισηγήσεις όσον αφορά τη λειτουργία των τοπικών αρχών και των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών·
 - iii. ενθάρρυνση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας, για την

προώθηση και την άσκηση του δικαιώματος συμμετοχής που καθορίζεται στο παρόν Πρωτόκολλο.

3. Οι διαδικασίες, μέτρα και μηχανισμοί μπορεί να διαφοροποιούνται για διαφορετικές κατηγορίες τοπικών αρχών, έχοντας υπόψη το μέγεθος και τις ικανότητες τους.

4. Κατά το σχεδιασμό και διαδικασίες λήψης αποφάσεων αναφορικά με μέτρα που αναλαμβάνονται για να θέσουν σε ισχύ το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής, τοπικές αρχές διαβουλεύονται, εφόσον είναι δυνατό, σε εύλογο χρόνο και με προσήκοντα τρόπο.

Άρθρο 3- Αρχές στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν Πρωτόκολλο

Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες των τοπικών αρχών που υφίστανται εντός της επικράτειας του Μέρους. Εντούτοις, κάθε Κράτος μπορεί, όταν καταθέτει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης του, να καθορίσει τις κατηγορίες των τοπικών ή περιφερειακών αρχών τις οποίες προτίθεται να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου ή τις οποίες προτίθεται να εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής του. Μπορεί επίσης να συμπεριλάβει επιπρόσθετες κατηγορίες τοπικών ή περιφερειακών αρχών εντός του πεδίου εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, με μεταγενέστερη γνωστοποίηση στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 4- Εδαφική εφαρμογή

1. Οποιοδήποτε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο

υπογραφής ή όταν καταθέτει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής, ή έγκρισης του, να καθορίσει την επικράτεια ή τις επικράτειες στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν Πρωτόκολλο.

2. Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί, σε οποιαδήποτε μετέπειτα ημερομηνία, με δήλωση του απευθυνόμενη στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου σε οποιαδήποτε άλλη επικράτεια που καθορίζεται στη δήλωση. Αναφορικά με τέτοια επικράτεια, το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

3. Οποιαδήποτε δήλωση γίνεται δυνάμει των δυο προηγούμενων παραγράφων, μπορεί, αναφορικά με οποιαδήποτε επικράτεια καθορίζεται σε τέτοια δήλωση, να ανακληθεί με γνωστοποίηση του απευθυνόμενη στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η ανάκληση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου έξι μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 5- Υπογραφή και έναρξη ισχύος

1. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό για υπογραφή από τα Κράτη Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υπογράψει το Χάρτη. Υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή, ή έγκριση. Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, μπορεί να μην επικυρώσει, αποδεχθεί ή εγκρίνει το παρόν Πρωτόκολλο, εκτός εάν έχει ταυτόχρονα ή προγενέστερα, επικυρώσει,

αποδεχθεί, ή εγκρίνει το Χάρτη. Τα έγγραφα επικύρωσης, αποδοχής, ή έγκρισης, κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία στην οποία οκτώ Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν εκφράσει τη συγκατάθεση τους να δεσμευτούν από το Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1.

3. Αναφορικά με οποιοδήποτε Κράτος μέλος το οποίο μεταγενέστερα εκφράζει τη συγκατάθεση του να δεσμευτεί από αυτό, το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία της κατάθεσης του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 6- Καταγγελία

1. Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί σε οποιοδήποτε χρόνο να καταγγείλει το παρόν Πρωτόκολλο, με γνωστοποίηση του απευθυνόμενη στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η καταγγελία αυτή τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 7- Γνωστοποιήσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης γνωστοποιεί στα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης :

- α. κάθε υπογραφή·
- β. την κατάθεση κάθε εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης·
- γ. κάθε ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου σύμφωνα με το Άρθρο 5·
- δ. κάθε γνωστοποίηση που λήφθηκε, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 3·
- ε. κάθε άλλη πράξη, γνωστοποίηση ή ανακοίνωση σχετική με το παρόν Πρωτόκολλο.

Σε μαρτυρία των πιο πάνω, οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι για το σκοπό αυτό, έχουν υπογράψει το παρόν Πρωτόκολλο.

Έγινε στην Ουτρέχτη, στις 16 Νοεμβρίου 2009, στα Αγγλικά και Γαλλικά, και των δύο κειμένων εξίσου αυθεντικών, σε ένα και μόνο αντίγραφο το οποίο θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα διαβιβάσει πιστοποιημένα αντίγραφα σε κάθε Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.